

Punkt have de ikke krævet Forandring, og derfor har jeg Betænkelighed ved at slette Attesterne for Landbrugsskolerne. Men, som jeg sidst nævned, er jeg lige saa betænkelig ved at faa Attester indførte for Husmandsskolerne. Skulle de gøre den Gerning, jeg mener, de burde gøre, maa de have fat paa de Folk, som ere uformuende, paa dem, der daarlig have Raad til at komme i Landbrugsskolerne, og skulle de det, kan det ikke hjælpe at kræve, at vedkommende tidligere skal have været paa en Højskole eller anden lignende Anstalt. Det er ogsaa blevet fremhævet med Hensyn til dette Kursus — det første Kursus, her er omtalt ved det andet Forslag — at Betingelserne for at faa Adgang til dette Kursus vare for stramme, for strenge. Det tror jeg ikke, de ere. Thi til disse Kursus, som der omtales, og som der er foreslaaet en mindre Bevilling til, skulle efter min Mening kun de have Adgang, der have faaet en første Klasses Uddannelse paa en Skole, og som have særlig gode Evner til at anvende denne Uddannelse saaledes, at de kunne blive, om jeg saa maa sige, en Slags mønsteruddannede Husmænd. Derimod de, som skulle sætte Bo, som det ærede Medlem har talt om, og som have Trang til dels at faa lært Husholdning, dels for Mændenes Vedkommende at faa Undervisning i Landbrugets Bierhverv, kunne jo anvende deres Tid paa de vandrende Kursus og paa den Maade faa den Uddannelse, som de trænge til. I alt Fald tror jeg, at til at begynde med vil man kræve denne Uddannelse paa en Skole, inden de ogsaa kunne faa Tilskud til Ophold hos en Husmand, der har praktisk Uddannelse. Begynder man ikke med at stille Fordringerne nogenlunde skarpt i den Henseende, faa vi en Tilgang af alle og enhver til disse Kursus, og de komme da, om ikke i Forfald, saa dog maaske i daarligt Ry, og den hele Foranstaltning bliver mislykket. Man kan siden, naar det viser sig, at det gaar vel med disse Kursus, saa at de have stærk Tilgang, altid faa Lejlighed til at slappe Fordringerne, saa meget mere som der da vil kræves større Bevillinger og Sagen saa vilde komme til Behandling hvert Aar ved de aarlige Finanslove.

Hvad det angaar, at ingen af dem, der skulle medregnes til Aarselever, maa have Friplads, er jeg enig i, at vi ikke kunde kalde Pladser for Fripladser, som oprettes af en Landbrugsforening eller af helt udenforstaaende. Naar f. Eks. en Onkel eller Slægtning giver en Nevø Friplads paa en Skole, skal det naturligvis ikke komme Skolen til Last, og naar Skolen skal godkendes paa Rigsdagen ved Finansloven, vilde jeg ogsaa finde det urimeligt, om Rigsdagen vilde tage saadanne Hensyn og sige: Der har været Elever, som have faaet Stipendier af Landbrugsforeninger, følgelig skal Skolen ikke godkendes. Det vil en Rigsdag sikkert aldrig gøre.

Om Beregning af Forstandernes Lønning skal jeg sige, at der vist allerede nu er en Regel om Forstandernes Løn, idet jeg tror, at Højskoleforeningerne ved deres Forhandlinger indbyrdes ere blevne nogenlunde enige om Normallønninger. Hvis en helt urimelig Løn blev stillet op paa et Skema, vilde den sikkert straks blive bemærket i Ministeriet, og der vilde straks blive skrevet til vedkommende, at saadanne Lønninger kunde ikke passere. At Skoleraadene enkelte Steder give de ældste Elever med principiel Udelukkelse af de yngste, erkender jeg er noget, der meget vel kan være Genstand for Omtale i vedkommende Cirkulære, der skal udstedes, naar Lovforslaget føres igennem, men det er ikke alle uformuende, der kunne faa, fordi Pengene i de senere Aar ikke have kunnet slaa til, og derfor kan det Eksempel, at 4 af 17 have faaet, ikke udelukkende ramme det Forhold, som det ærede Medlem talte om, det er ikke derfor sikkert, at der udelukkende er taget Hensyn til de ældste.

Hermed tror jeg at have omtalt de væsentligste af de Indvendinger, der ere gjorte mod Forslaget. Det var jo ikke saa slemt, om jeg skulde have glemt et eller andet, thi der vil sikkert blive Lejlighed til, at jeg kan faa Ordet paa ny under disse Forhandlinger, da de jo ikke kunne tilendebringes i dette Møde.

Formanden: Jeg skal hermed afbryde Forhandlingerne.